

Sygn. akt III CZ 17/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Grzegorzczak

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z wniosku T. S.A. z siedzibą w K.
przy uczestnictwie K. C.
o zasiedzenie służebności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 maja 2017 r.,
zażalenia wnioskodawcy
na postanowienie Sądu Okręgowego w K.
z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 20 grudnia 2016 r. na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego w O. z dnia 18 lipca 2016 r. sprostował oznaczenie położenia nieruchomości w ten sposób, że w miejsce słów „po nieruchomości położonej w M., Gmina O.” wpisał „po nieruchomości położonej w O., przy ul. G.” i apelację odrzucił.

Stwierdził, że „zarzuty apelacji z jednej strony wskazują na niedokładności sentencji orzeczenia podlegające sprostowaniu w trybie art. 350 § 1 k.p.c. w pozostałym zakresie żądanie zmiany zaskarżonego orzeczenia w istocie dotyczy nieistniejącego orzeczenia, gdyż sąd pierwszej instancji uwzględniając wniosek

nadał treść służebności gruntowej o treści służebności przesyłu przez opis przebiegu służebności, natomiast nie wyrzekł o żądaniu opisu treści służebności przez czynności jakie mogą lub nie mogą być podejmowane w odniesieniu do istniejących urządzeń”.

W zażaleniu na to postanowienie wnioskodawca wniósł o jego uchylenie w zaskarżonej części.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Środkiem zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy jest apelacja. Jeśli natomiast sąd nie wypowie się o żądaniu, które powinien był rozstrzygnąć z urzędu albo na zgłoszony wniosek, to tego rodzaju naruszający prawa strony stan może ona zwalczać w drodze wniosku o uzupełnienie orzeczenia. Środki te nie są konkurencyjne, co oznacza, że w określonej sytuacji procesowej stronie przysługuje apelacja albo wniosek o uzupełnienie orzeczenia.

Z orzeczenia Sądu Rejonowego z dnia 18 lipca 2016 r. wprost wynika – w jakim zakresie - nabyta przez zasiedzenie służebność gruntowa odpowiadająca treścią służebności przesyłu obciąża działkę nr (...)/8. W orzeczeniu tym Sąd stwierdził, że B. Spółka Akcyjna w B., która została przejęta przez wnioskodawcę uchwałą o połączeniu z dnia 26 maja 2004 roku, nabyła z dniem 21 listopada 2003 r. w drodze zasiedzenia służebność gruntową odpowiadającą treścią służebności przesyłu po nieruchomości gruntowej położonej w M., Gmina O., składającej się z działki (...)/8, objętej księgą wieczystą (...), w zakresie prawa posadowienia, eksploatacji (korzystania) i utrzymania urządzeń elektroenergetycznych w postaci słupowej stacji transformatorowej, napowietrznej linii energetycznej średniego napięcia do stacji transformatorowej, napowietrznych linii niskiego napięcia wychodzących ze stacji transformatorowej w granicach określonych w opinii biegłego R. R. z dnia 19.03.2013 r. sporządzonej na potrzeby postępowania przed Sądem Rejonowym w O. o sygnaturze akt I.C.(...), a to dla linii napowietrznej średniego napięcia z przewodami w układzie płaskim na odcinku D-C-B pasem o szerokości 4,32 metra, dla linii napowietrznej średniego napięcia z przewodami w układzie trójkątnym na odcinku B-A pasem o szerokości 2,62 metra, dla napowietrznej stacji transformatorowej pasem wokół o szerokości 1,5 metra, dla linii

napowietrznej niskiego napięcia z przewodami w układzie naprzemianległym na odcinku D-E-F pasem o szerokości 0, 60 metra.

We wniosku wnioskodawca domagał się także rozstrzygnięcia o tym, jakie to czynności może wykonywać w ramach nabytej służebności – o czym niewątpliwie Sąd Rejonowy nie orzekł.

Zasada integralności orzeczenia dotyczy przede wszystkim rozstrzyganych w postępowaniu nieprocesowym spraw o zniesienie współwłasności, o dział spadku i podział majątku wspólnego (zob. postanowienia z dnia 17 września 1999 r., I CKN 379/98, OSNC 2000, nr 3, poz. 59, z dnia 28 marca 2003 r., IV CKN 1961/00, nie publ., z dnia 28 stycznia 1999 r., III CKN 63/98, nie publ., z dnia 9 maja 2008 r., III CZP 26/08, OSNC 2009, nr 6, poz. 90, uchwała z dnia 17 listopada 2009 r., III CZP 83/09, OSNC 2010, nr 5, poz. 69).

Sposób określenia wykonywania służebności nie ma integralnego związku z istnieniem służebności gruntowej o treści służebności przesyłu, co wynika z unormowania zawartego w art. 291 k.c.

Gdy bowiem powstanie ważna potrzeba gospodarcza właściciel nieruchomości obciążonej nabywa roszczenie o zmianę treści lub sposobu wykonywania służebności, chyba że żądana zmiana przyniosłaby niewspółmierny uszczerbek nieruchomości władnącej.

Nie ma więc w omawianym przypadku zastosowania zasada integralności orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2015 r., I CZ 58/15, niepubl.). Skoro więc Sąd Rejonowy nie orzekł o tym sposobie, to wnioskodawcy przysługiwał środek w postaci wniosku o uzupełnienie orzeczenia (art. 351 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

W tym stanie rzeczy istniała podstawa do oceny, że skarżąca spółka wniosła apelację od nieistniejącego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2011 r., I CSK 138/11, OSNC 2012, nr 7 - 8, poz. 89).

Z przytoczonych względów zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

